

Функціональне призначення національної поліції України на рубежі відновлення незалежності та під час становлення суверенної, демократичної, європейської держави

*Ігор Софіна,
аспірант,*

*ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: SofynaIV@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0002-4876-5024*

20 грудня 1990 року, через п'ять місяців після вступу в дію Декларації про державний суверенітет України, було прийнято Закон урсу «Про міліцію». Відповідно до ст. 16 Закону було визначено, що особовий склад міліції складається з працівників, що проходять державну службу в підрозділах міліції, яким відповідно до чинного законодавства присвоєно спеціальні звання міліції [1].

У вересні 1991 року як результат виконання Закону України «Про підприємства, установи та організації союзного підпорядкування, розташовані на території України» від 10 вересня 1991 року та постанови Кабінету Міністрів України (КМУ) «Про заходи щодо виконання Закону України «Про підприємства, установи та організації союзного підпорядкування, що розташовані на території України» від 24 вересня 1991 року, почався процес виходу МВС республіки, до якого належить міліція, з підпорядкування союзного МВС урсу і формування його як правоохоронного органу незалежної держави.

Перше функціональне призначення тодішньої української міліції з'явилося після відновлення незалежності України. Тоді колегія МВС звернулася до керівників органів та підрозділів внутрішніх справ, до усього особового складу із закликом докласти максимальних зусиль, щоб припинити розгул злочинності, утвердити в нашому житті принципи справедливості та гуманізму, керуватись у своїй діяльності винятково вимогами закону, зміцнити зв'язки з населенням та громадськістю.

Друге функціональне призначення тоді підлягало у підпорядкуванні міліції саме громадськості та суспільству, без посередників. Наступним кроком стала департизація органів міліції незалежної держави (третє функціональне призначення). Відповідно до Постанови Верховної Ради України «Про департизацію державних органів, установ й організацій», прийнятої 24 серпня 1991 року, у всіх органах державної влади та управління, правоохоронних органах було припинено діяльність організацій політичних партій.

Створення нового правоохоронного відомства незалежної та суверенної держави потребувало визначення правового статусу працівника міліції як особи, наділеної повноваженнями забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки й порядку. Це було четверте функціональне призначення міліції. Постановою КМУ від 28 грудня 1991 року було затверджено новий текст Присяги працівника органів внутрішніх справ України.

На виконання рішення КМУ від 4 липня 1992 року, уперше в колишньому сфер було прийнято рішення про створення в структурі кримінальної міліції МВС України нової служби – Управління внутрішньої безпеки. Її основним завданням було встановлено запобігання втягуванню працівників ОВС у протиправну діяльність, виявлення та розкриття їхніх корумпованих зв'язків та інших корисливих злочинів. Водночас згадана служба займалася й захистом працівників та їхніх близьких від тиску з боку кримінальних елементів. У вересні 1994 року підрозділи внутрішньої безпеки увійшли до складу Головного управління по боротьбі з організованою злочинністю МВС України.

Ще в липні 2012 року до Верховної Ради України було подано проект Закону «Про поліцію» (був запропонований у зв'язку з майбутньою євроінтеграцією та у зв'язку з нагальною необхідністю реформування міліції через її невідповідність вимогам часу та корумпованість), який визначив правову основу та принципи діяльності поліції, її організаційну структуру, права та обов'язки співробітників поліції, порядок проходження служби в поліції, гарантії правового і соціального забезпечення співробітників поліції, а також порядок фінансування, матеріально-технічного забезпечення поліції. Однак зазначений законопроект тоді не був прийнятий [2]. Аж 2 липня 2015 року було прийнято Закон України «Про Національну поліцію», а вже 28 жовтня 2015 року ухвалено Положення про Національну поліцію, які заклали основу нового етапу розвитку міліції, яка стала поліцією, а працівники міліції - працівниками поліції [3].

Якщо казати про функціональне призначення Національної поліції станом на сьогодні, то автор зважає на реалії повномасштабного вторгнення РФ на територію України. І тому воно значно розширене. Національна поліція займається не просто розкриттям злочинів (і не тільки найпоширеніших - проти життя і здоров'я особи, проти власності, а й - проти основ національної безпеки України, військових злочинів), а й забезпеченням нормального життя на деокупованих територіях, допомогою постраждалим особам на них. Часто співробітники поліції є єдиними представниками влади через відсутність повноцінного апарату органів місцевого самоврядування. Тому питання розвитку функціонального призначення Національної поліції є таким, що не стоїть на місці та яке постійно розвивається у зв'язку з вимогами часу.

Органи Національної поліції мають самостійне функціональне призначення у правоохоронній системі держави. Однак ефективне вирішення покладених на них завдань можливе тільки за умови тісної взаємодії з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства, чіткого розуміння функціонального призначення та належного його здійснення на практиці. Така взаємодія передбачає виникнення між цими суб'єктами належних правовідносин.

Тому станом на зараз можна сказати, що Національна поліція України реалізує функціональне призначення за вимогами часу та українського народу, за вимогами сучасних технологій. Лише таким, практичним, способом можна довести теоретичні розроблення функціонального призначення Національної

поліції України.

Ключові слова: Національна поліція; аналіз; призначення; розвиток; функціональне призначення; незалежність; європейська держава; суверенна держава; демократична держава.

Список використаних джерел

1. Про міліцію : Закон УРСР від 20 груд. 1990 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/565-12>.
2. Про поліцію : проект Закону України від 3 лип. 2012 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=10688&skl=7.
3. Про Національну поліцію : Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.